

Renesanční estetika

Renaissance

- Renaissance se dělí do tří etap:
- 1. Trecento (14.stol.) - přípravná fáze v umění a literatuře
- 2. Quattrocento (15. stol.) – skutečný začátek renesance
- 3. Cinquecento – 16. stol. – vrchol renesance

Renesance - charakteristika

- Renesance obrací svou pozornost k člověku a přírodě
- Důraz na hmotu a kvantitativní veličiny
- Proměna vnímání prostoru a času
- Hledání ideálních matematických proporcí – kánony krásy
- Umění svázáno s teorií

- Umění chápáno jako nápodoba viditelné přírody
- Subjektivita estetického prožitku
- Autonomie estetické oblasti
- Větší autonomie umění
- Zájem o antiku

Platónská akademie ve Florencii

- zřízena po dobytí Konstantinopole Turky v roce 1459 ve Florencii
- Působili zde učenci z oblasti byzantské říše
- Rozvíjení odkazu Platónova díla
- Centrum filosofického uvažování a umění

Renesanční úvahy o umění - poezie

- Dante Alighieri (1265-1321)

- Zabýval se lidovým jazykem a poezií
- Dvě zásadní díla – Hostina, Božská komedie
- Jeho hlavní záměr – pozvednout poezii na úroveň biblických textů
- Poezie jako učené dílo a zdroj nejvyššího poznání

- Poezie má více významů – dva základní
 - a) slovní
 - b) alegorický
- Božská komedie je dílem mnohovýznamovým
- Tato poezie se vyrovná biblickým textům – zprostředkování poznání a ctnosti

- Téma, které prostupuje Dantovým dílem – setkání s Beatrice – doslovný i alegorický význam

Giovanni Boccaccio (1313-1375)

- Také obhajuje poezii
- Úvahy o poezii v díle Život Dantův
- snaží se dokázat, že poezie je teologií
- alegorický způsob výkladu je možné aplikovat na poezii jako takovou
- Poezie nabízí potěšení prostomyslným i poučení moudrým

- Bible i poezie využívají alegorického výkladu
- Srovnání hlavního předmětu bible a antické poezie
- boží pravda x pohanští bohové
- Oba typy textů obsahují hlubší pravdu
- Poezie = teologie

Úvahy o výtvarném umění

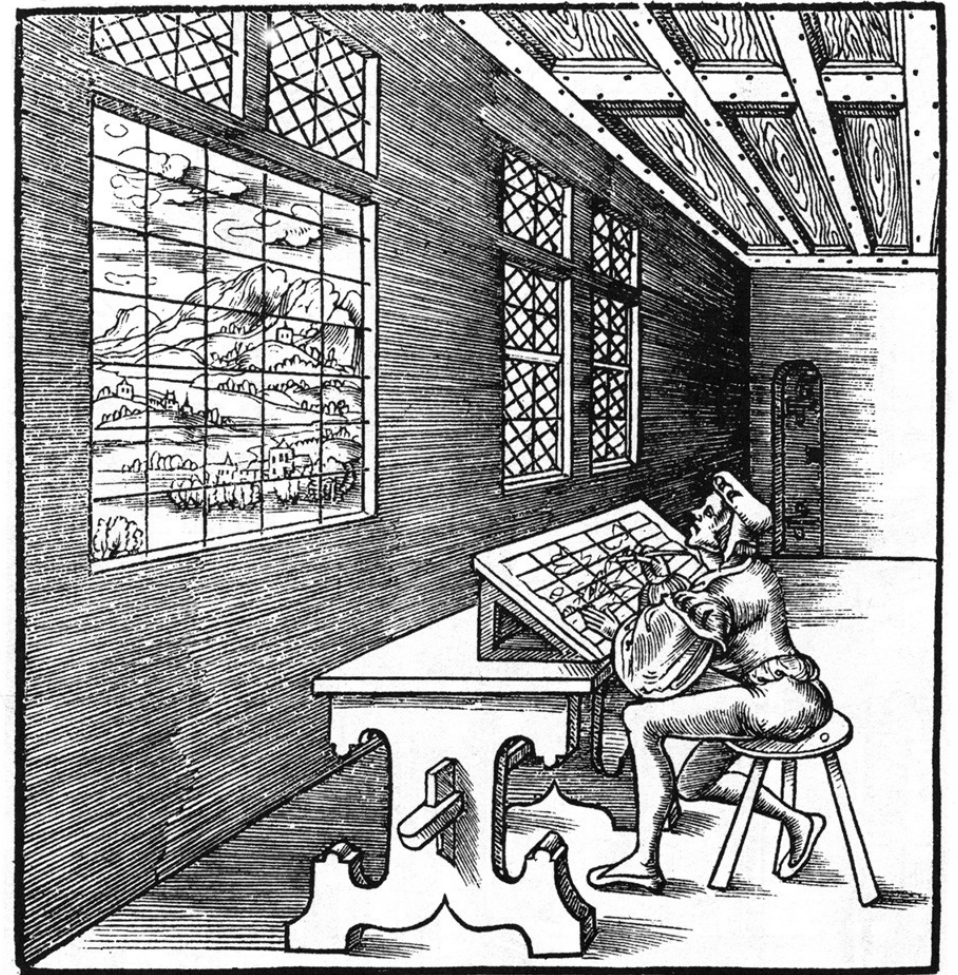
- Teoretické texty o umění i praktické návody
- Historiografická pojednání
- Malířství nejprve reflektují básníci (Boccaccio – Dekameron) – zmínka o Giottovi
- Distance od scholastického nahlížení na výtvarné umění
- Uměleckým ideálem je co největší věrnost nápodoby - perspektiva

Traktáty psané samotnými malíři

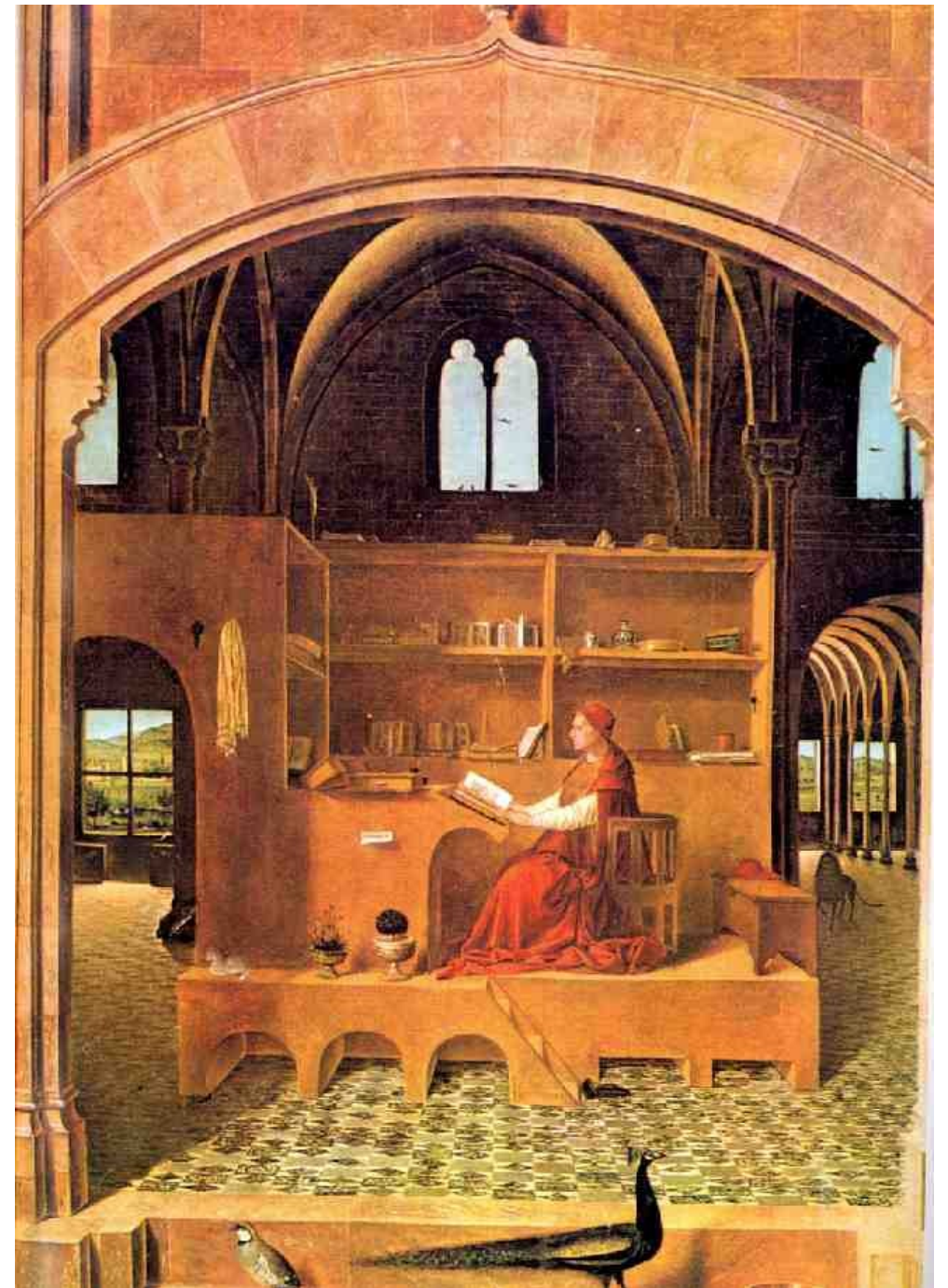
- Cenino Cennini (1370-1427)
- Úvahy o středověkém umění
- rukodělné dovednosti pro malířství nestačí, je nezbytná i patřičná dávka fantazie
- Umění se podobá poezii
- Umění má blízko k vědě – kritérium pro pozvednutí umění na vyšší úroveň

Leon Battista Alberti (1404-1472)

- Traktát O malířství – 3 knihy
- 1. Geometrie a perspektiva
- Obraz jako pohled otevřeným oknem
- Formuluje zásady lineární perspektivy

Antonello da Messina - Sv. Jeroným v
pracovně – otevřené okno

- 2. systematika malířství jako jednoty tří částí – obrys, sestavení ploch, modulace světla
- 3. malíř a jeho vzdělání – co nejširší vzdělání
- Dílo O stavitelství – inspirace u Vitruvia (Deset knih o architektuře) – představa ideálního města

Leonardo da Vinci (1452-1519)

- Formuluje obecnější úvahy – chápe malířství jako jedno ze svobodných umění a také jako další vědu
- Dochází k tomu, že malířství je věda – pracuje s body, liniemi, geometrickými tvary, perspektivou...
- Malířství není řemeslo – malíř využívá rozum při tvorbě obrazu – uvažuje o velikosti, poměrech, stínech, světlu apod.

Srovnání jednotlivých umění

- Malířství se obrací k nejvyššímu ze všech smyslů – zraku
- Malířství představuje nejsrozumitelnější umění
- Díla přírody zachycuje nejreálněji ze všech umění
- Poezie rozkládá věci do slov – nelze v mysli složit původní obraz
- Hudba pomíjivá a abstraktní (uchována jen v notovém zápisu)
- Sochaři vytváří perspektivu automaticky, nemusí se jí učit, malířství pracuje s iluzí, proto hodnotnější

„Živý“ drak Leonarda da Vinciho

